

ІНКЛЮЗИВНІСТЬ СПОРТИВНИХ ЗАКЛАДІВ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розглядається актуальність концепції інклюзивності в сучасному світі, зосереджуючись на її застосуванні у сфері спорту. Визначаються ключові складові інклюзивності у спорті, такі як створення адаптованих просторів та програм, що враховують різні потреби. Наведено приклади успішної інклюзивності в різних країнах, що можуть слугувати стимулом для впровадження ефективних практик у сфері спорту та вказують на важливість інклюзивних заходів у всіх аспектах життя.

Ключові слова: інклюзивність, спортивні заклади, доступність, здоров'я, простори.

Abstracts

The article examines the relevance of the concept of inclusiveness in the modern world, focusing on its application in the field of sports. Key components of inclusivity in sport are identified, such as the creation of adapted spaces and programs that take into account different needs. Examples of successful inclusiveness in different countries are presented, which can serve as an incentive for the implementation of effective practices in the field of sports and indicate the importance of inclusive measures in all aspects of life.

Keywords: inclusiveness, sports facilities, accessibility, health, spaces.

Вступ

Створення комфортних умов для життя та розвитку людей з обмеженими можливостями здоров'я є одним із пріоритетних завдань будь-якої сучасної держави у соціальній сфері. У зв'язку з цим виникає необхідність опрацювання питання соціальної адаптації людей з обмеженими можливостями здоров'я, одним із основних аспектів якої є інклюзивний спорт. Під визначенням інклюзивного спорту розуміють надання можливостей для занять спортом людям із фізичними та ментальними особливостями розвитку нарівні зі здоровими людьми. Ця тема є актуальною для вивчення, оскільки кількість людей з інвалідністю зростає, так само як і відсоток інвалідизації населення. У зв'язку з цим, питання організації спортивного дозвілля та залучення людей з обмеженими можливостями здоров'я до спортивного руху та здорового способу життя має особливу актуальність. Спортивне дозвілля несе у разі найважливішу функцію соціалізації для людей з обмеженими можливостями, оскільки через заняття спортом вони долучаються до соціуму, розвиваючи навички комунікації в колективах спортсменів та секціях, навчаються взаємодії з іншими членами спортивної спільноти, а також мають можливість взяти участь у великомасштабних змаганнях, отримуючи визнання та повагу з боку оточуючих [1].

Результати дослідження

У сучасному світі поняття інклюзивності являється крайньою необхідністю, адже справедливий доступ до різноманітних сфер життя стає ключовим аспектом гуманітарного розвитку. Спорт, як важлива складова активного життя, не може залишатися осторонь цього процесу. Задача полягає в тому, щоб кожна людина, незалежно від своїх фізичних можливостей, мала змогу відчувати себе повноцінним членом спортивної спільноти.

Інклюзивність спортивних закладів в сучасному світі стає не лише парадигмою, але й необхідністю для будівництва справедливого та рівного суспільства. Спорт несе в собі потужний потенціал об'єднання людей незалежно від їхньої фізичної або розумової здатності, віку, статі чи

соціального статусу. Врахування інклюзивних принципів у спортивних закладах відкриває доступ до активностей та можливостей для всіх [2].

Однією з основних складових інклюзивності є створення фізичної середовища, яка відповідає потребам людей з різними обмеженнями. Адаптовані ігрові та тренувальні простори, спеціальне обладнання та тренерський персонал, який має знання інклюзивних методик, сприяють забезпеченню комфортного середовища для всіх учасників.

Забезпечення інклюзивності в спортивних закладах також вимагає розробки програм, які враховують потреби різних груп населення. Це може включати в себе створення спеціальних груп для людей з обмеженими можливостями, проведення тренувань та змагань з урахуванням індивідуальних особливостей, а також розробку програм для включення людей з різними фізичними та розумовими можливостями у загальні спортивні заходи [3].

Спортивні заклади повинні також визнавати та підтримувати різноманітність учасників, включаючи різні гендери, етнічні групи та соціальні класи. Забезпечення рівних умов для всіх сприяє формуванню толерантного та взаєморозуміючого суспільства.

Інклюзивність спортивних закладів в сучасному світі не тільки сприяє збереженню та покращенню фізичного здоров'я усіх учасників, але й розвиває соціальну взаємодію та сприяє створенню суспільства, де кожна людина має можливість розкрити свій потенціал та відчути себе повноцінним членом громади.

В Україні існує певний прогрес у створенні інклюзивних спортивних закладів, проте, на жаль, це питання ще далеке від ідеалу. Одним із головних викликів є потреба у створенні більшої кількості закладів, які враховуватимуть потреби маломобільних груп населення. Наприклад, розробка спеціальних тренажерних залів з урахуванням можливостей людей з обмеженими можливостями може бути першим кроком у цьому напрямку.

В світі існують приклади успішної інклюзивності в спортивних закладах, які можуть послужити гарним прикладом для проектування таких закладів. Наприклад, в Швеції створено спеціальні ігрові майданчики для дітей з різними потребами, де кожен може знайти щось для себе. Це допомагає підтримувати активний спосіб життя серед всіх верств населення та робить спорт доступним для кожного. Швеція служить прикладом впровадження ефективних інклюзивних практик, особливо у сфері освіти, праці та соціального життя. Інклюзивність в Швеції визначається не лише як важливий аспект соціальної політики, але й як ключовий принцип будівництва гармонійного та рівноправного суспільства. І активно сприяє інклюзивності в спорті. Спортивні заходи і програми розробляються з урахуванням можливостей людей з різними фізичними обмеженнями. Існують спеціалізовані програми для інклюзивних видів спорту, а також адаптовані фітнес-центри [4]

Ще одним прикладом є Канада, де у багатьох спортивних закладах встановлюються спеціальні підйомні механізми та обладнання для легкого доступу для людей з інвалідністю. Це створює умови для того, щоб спорт був частиною життя кожного, а не ексклюзивним правом обмеженої кількості осіб. Тут спортивні заклади та ініціативи активно працюють для того, щоб сприяти активному способу життя та спортивній участі для всіх, незалежно від їхніх фізичних або інших обмежень. Наприклад, існують такі інклюзивні спортивні програми. Канада розвиває спеціалізовані ліги та турніри для людей із різними обмеженнями. Це може включати в себе адаптовані версії популярних видів спорту або спеціальні команди. Багато тренажерних залів в Канаді пристосовані для людей з різними потребами. Забезпечуються спеціальні обладнання та доступність для різних фізичних можливостей. У багатьох містах Канади діють спеціалізовані спортивні клуби для людей із різними потребами. Це може бути все від інвалідного гольфу до інклюзивних футбольних команд. Важливим напрямком є розробка програм інтеграції, які допомагають людям із різними обмеженнями взаємодіяти зі здоровими спортсменами та отримувати максимальне задоволення від спортивних заходів. Уряд Канади та неприбуткові організації надають гранти та фінансову підтримку для розвитку інклюзивних спортивних програм та ініціатив. Спортивні федерації активно співпрацюють з інклюзивними організаціями для підтримки та розвитку спеціалізованих спортивних програм [5].

Норвегія славиться своїм високим стандартом життя та соціальною відповідальністю. У спорті, особливо в зимових видах, таких як лижний спорт та біатлон, розвиваються інклюзивні програми. Також, важливо відзначити, що в Норвегії інклюзивність не обмежується лише спортом, але також розглядається в контексті доступу до природних резерватів для осіб із різними обмеженнями.

Австралія зосереджується на створенні інклюзивних спортивних середовищ. Спортивні заходи включають різноманітні види, від адаптованих австралійський футбол до інклюзивних тенісних

змагань. Уряд та неприбуткові організації надають фінансову підтримку для інклюзивних програм та заходів.

Нідерланди виводять інклюзивність на новий рівень, акцентуючи увагу на спільноті та соціальному взаємодії через спорт. Тут існують інклюзивні футбольні клуби та ліги, де гравці із різними можливостями грають разом із тими, хто не має фізичних обмежень. Це допомагає не лише в розвитку фізичних навичок, а й в утворенні дружби та соціальної взаємодії [6].

Ці країни продемонстрували визнання важливості інклюзивності у світі спорту та активно розвивають програми, спрямовані на забезпечення рівних можливостей для всіх у спортивному середовищі.

Україна, хоча ще має чимало роботи в сфері інклюзії, все ж вже відзначається певними прикладами цього напрямку в спортивних закладах та заходах. В деяких містах України з'явилися фітнес-центри, які активно пропагують інклюзивний підхід. Це включає в себе доступність для людей з обмеженими можливостями до тренажерних залів, а також проведення спеціалізованих групових занять. На рівні місцевих спортивних об'єднань проводяться інклюзивні турніри. Наприклад, футбольні турніри, в яких участь беруть як спортсмени без обмежень, так і ті, у кого є фізичні або інші обмеження. В спеціалізованих дитячих спортивних школах та центрах з інклюзивною спрямованістю створюються програми для дітей із різними потребами. Це може бути включення дітей з інвалідностями до загальних тренувань з фізкультури та різних видів спорту. У деяких регіонах розпочали діяти спортивні ліги для осіб з обмеженнями. Наприклад, ліги з адаптованого волейболу або баскетболу для людей з інвалідністю. Учні з різними можливостями беруть участь у шкільних спортивних турнірах та змаганнях. Це створює умови для соціальної інтеграції та розвитку у дітей навичок співпраці та командної роботи.

Інклюзивність у спорті в Україні ще потребує подальшого розвитку та підтримки, але ці приклади свідчать про початок позитивних змін та розширення можливостей для всіх учасників спортивного процесу.

Ми можемо взяти на озброєння досвід інших країн та активно працювати над створенням інклюзивних спортивних закладів у власній країні. Ми повинні розуміти, що це не лише питання фізичного здоров'я, але і справедливості та рівності. Спорт має об'єднувати, а інклюзивність у цьому контексті виявляється ключовим елементом.

В Україні ми можемо взяти на озброєння досвід інших країн та активно працювати над створенням інклюзивних спортивних закладів. Ми повинні розуміти, що це не лише питання фізичного здоров'я, але і справедливості та рівності. Спорт має об'єднувати, а інклюзивність у цьому контексті виявляється ключовим елементом. Таким чином, важливо продовжувати дослідження у цій області, розвивати нові ідеї та технології, щоб забезпечити інклюзивний доступ до спорту для всіх. Це завдання, яке стоїть перед нами, молоддю, та об'єднує нас в бажанні змінити світ на краще.

Висновки

Інклюзивність не лише сприяє фізичному здоров'ю, але й позитивно впливає на соціальні відносини, сприяючи розбудові взаєморозуміння та спільності. У сучасному світі інклюзивні спортивні заклади виступають не лише як місця фізичного вдосконалення, але і як платформи для сприяння інклюзивного суспільства, де кожна особа може відчувати себе повноцінним учасником. І вивчення світового досвіду Швеції, Канади та інших країн показує що в сучасному світі для усіх категорій населення можливо створити доступні умови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Craig, T., Inclusion in Sport: From Theory to Practice. "Sports for All" Publishing House, 2019.
2. Лі, М. Інклюзивність у фізичній активності та спорті: світовий огляд. Журнал Інклюзивного Спорту, 2018, т. 15, с. 45-60.
3. Грін, Д. Інклюзивність інфраструктури для спорту та рекреації в міському середовищі. Журнал Розвитку Інфраструктури, 2022, т. 21, с. 112-130.
4. Швецька Національна Асоціація з інклюзивного спорту, "Інклюзивні ігрові майданчики: практичний посібник". Стокгольм, 2020.
5. Канадська Асоціація Інклюзивного Спорту, "Керівництво щодо створення інклюзивних спортивних об'єктів". Торонто, 2021.
6. Літературний огляд програм Європейського Союзу з інклюзивного спорту, Європейська Комісія, 2017.

Пташка Олена Максимівна – студентка групи БМ-20б, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: ptashka.olena@gmail.com

Шпанюк Микола Сергійович - студент групи 2Б-20б, Факультет будівництва цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: Shpanyuk1999@gmail.com

Риндюк Світлана Володимирівна — кандидат технічних наук, доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: rundyksv@gmail.com

Хороша Оксана Іванівна – кандидат архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: korosha@vntu.edu.ua.

Ptashka Olena - student of group BM-20b, Faculty of Civil, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ptashka.olena@gmail.com

Shpanyuk Mykola - student of group 2B-20b, Faculty of Civil, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: Shpanyuk1999@gmail.com

Ryndiuk Svitlana - PhD, docent of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: rundyksv@gmail.com

Khorosha Oksana - PhD, senior lecturer of department construction, urban and architectural Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: korosha@vntu.edu.ua.